

A'

KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ Bétsben, Szent Iván-Havának (Június-
nak) 22-dik napján, 1792.

M a g y a r O r s z á g.

A' *Hadi-Segedelem (Subsidium) adásnak* minden módon való meg-határozása eránt fel-állítatott Deputátzió, minekutánna három nap egymás után, úgymint Június' 13, 14, és 15-dik napjain Üléseket tartott volna: végre-hajtotta a' reá bizott dolgot. Ehez képest ma, az az, Juniusnak 16-dikán ölfve gyült mind a' két Tábla, 's délelötti tizedfél órától fogva, egész délutáni ötöd-fél óráig tartott az Ülés. Mindeneknek előtte fel-olvastatott az említett Deputátzió' Jegyző

S s s

Köny-

Könyve (Protokolluma), mellynek ide megy ki a' summája: Minekutánna meg-értette volna Király ő Felsége a' Nádor-Ispánytól, hogy tudni kívánnák a' Státusok és Rendek, a' *Frantziák* által izentt háborúnak környül-állásait, 's az annak folytatására meg-kivántató szükséges dolgokat: meg-jelent ő Felsége' rendeléséből, Státus-Referendárius B. *Spielmann Antal* ő Nagysága Jun. 13 kán az Ország-Házában, 's következő értelmű fontos, és világos elő-adást terjesztett német nyelven eleibe, a' feles számú Tagokból álló Deputátziónak: „Ha szerette valaki a' Békességet: szerette valóban Néh. Fels. II. *Leopold* Tsászár és Király, 's igen kívánta volna azt a' *Frantziákkal* is fenn-tartani; de midőn látta, hogy a' *Frantziák*' újjításai által, a' *Vestfáliai* Békesség-kötés (mellynek épségben való meg-maradására mások is, de mindeneknek felette a' Német Tsászár tartozik vigyázni) meg-rontatott; 's egynehány Papi, és Világi Rendjei a' *Német Birodalomnak*, tetemes sérelmeket szenvedtenek azoknál fogva, a' magok törvényes jussaikban; és hogy önnön magának is méltán lehetne tartani ő Tsászári Felségének, tulajdon *Ausztriai* Tartományaira nézve, a' *Frantzia* háborgásoknak követke-zéseitől: meg-szóllította az *Európai* főbb Fejedelmeket, 's tanátskozni kezdett velek, a' *Frantzia* kártékony szándékoknak meg-gátolása eránt, nagy mértékletességgel; saját Tartományainak széleit, annál is inkább meg-erősítette fegyveres Néppel, mivel a' *Frantziák* egész Seregeket szállítottak határ-jaik-

jaikra. Ebben vólt a' dolog, midön halála történék a' Tsász. Kir. Felségnek; azonban hadat izennek a' *Frantziák* a' mi jó Királyunknak, melly ellen kell magát védelmezni, az az, védelmező hadat folytatni. Ezen védelem-hadra nagy számú katonák, lovak, élet, 's pénz kívántatnak 's a' t. — Elvégezvén B. *Spielmann* a' maga feltételének olvasását, ki-ment az Ország-Házából. — Megfontolván böltsen a' Deputátzió, hogy a' *Török Had* alkalmatosságával, hafznos óltalmára vóltak *Magyar Ország*nak azok a' külső Tartományok, a' mellyek most forognak veszedelemben: újj indító okot vett innen is, a' hadi segedelemnek adására. De gondolóra vévén azonban, hogy a' Köz-Nép még most is érzi néminémü részben, a' *Török-háború* által okozott terhek sullyát; igen szükségesnek ítélte, hogy a' segedelem-adást, egyedül a' Státusok és Rendek vegyék magokra, a' hadba való menetelen, és az életnek a' magazinomokba való hordásán kívül, melly két rendbéli kötelesség a' Köz-népet illeti. — Mindenes-től fogva, áll a' meg-ígértt segedelem: öt ezer új Katonából; ezer lovakból; 's négy millió forintokból. Az új Katonáknak kiállítására nézve, arra kéri a' Rendek ő Felségét, hogy a' katona-szedés, a' jövő télre hagyattassék; a' mérték: öt láb, és két ujj légyen; 's ezen mértéket a' Kir. Helytartó Tanáts küldje meg a' Vármegyéknek, nem az Udvari Hadi-Tanáts. Továbbá: hogy az új Katonákat bé-szedő Tisztek, magok szabad tetzések szerént semmit se

tsinálhassanak; hogy az útasítások (instrukciójok) ne legyen titkos, hanem olyan, mellyet a' Polgári Tisztek is tudjanak; hogy holmi helytelen okokért: p. o. *vastag nyaka van ennek, és így nem jó Katonának*, 's más effélékéért vissza ne küldessenek a' Rekruták. — A' lovak eránt a' végeződött: hogy azok az eddig szokásban vólt mértéket meg-üssék; 's egy ló, 16 aranyokban vétetődjék el. E' szzerént az ezer ló, 72 ezer forintokba jő; melly summa nem számláltatik a' fennemléített négy millió forintokhoz. Ezekből, kiki úgy fizetheti a' reá esendő részt, a' mint néki tettik: akár kész pénzel, akár gabonával (élettel), akár végre ollyatén Quietántziával, mellyet vett a' Török háborúra adott segedelemért; hanem egy esztendő alatt le kell fizetődni a' segítségnek. — Az élet, ezen három rendbéli árban vétetik el: t. i. a' rozsnak, és kevert búzának pozsonyi mérője 15, 18, 's 20 garasokban; a' zabé pedig 6, 8 's 10 garasokban. Ennek, az az oka: mivel a' Várme gyéknek különböző fekvésekhez képest; különböző az élet' árra is. — Fizetik a' hadi segítséget: az Armális, Kuriális, Praediális, Inscriptionális, és egy ház földes Nemes Emberek; az ollyan özvegy Affzony ságok, kik kész pénzt vesznek a' jószágból: minden puszták, majorságok (allodiaturae), jószágos Pap Urak, Plébánosok, Káplánok, Prédikátorok, Pópák, Szabadosok, és Árendátorok. Tehát tsak a' Köz-nép, 's a' nem-árendátor Zsidóság vagyon ezen adó alól ki-véve. — Ha életet ád valaki pénz

he-

helyett, azt a' Vármegyében lévő Magazinnombba, vagy ha talán ott nem volna, úgy a' szomszéd Vármegyébélbe leszz köteles szállítani. — A' Vármegyékre, és Distriktsokra való igazságos fel-olvasását a' hadi segítségnek, egy különös Deputátzió fogja ki dolgozni; a' mellynek Tagjai le-telzik előbb a' hitet.

(Egy későbbi tudósításban, meg vannak már nevezve azon Méltóságok is, a' kik az Első Tábláról rendeltettek ezen Deputátzió' Tagjainak; úgymint: a' Nádor-Ispány, a' Primás, az *Egri és Zágrábi* Püspökök, az Ország-Birája, a' Tárnok-Mester, *Nyitra* Vármegye' Fő Ispánnya Gróf *Forgáts Miklós*, *Fejér* Várm. Fő I. *Nádasdy Ferentz*, *Gömör* Várm. Fő I. B. *Prónay Gábor*, 's *Arad* Vár. Fő I. *Almásy Pál*. A' több Mágnessok közül: Gróf *Szétsényi Ferentz*, Gr. *Andrássy István*, Báró *Révay*, 's Báró *Orczy József*. Horvát Ország' részéről: Cons. *Bornemisza*.)

Minekutánna meg-határozottatott volna a' hadi segedelem eránt való fel-tétele a' Deputátzió'nak: fel-olvasattak két Repräsentátziók, mellyeknek egyike a' Királyi Feltételekre; a' másik pedig, az *Illyria* Kántzelláriának el-töröltetése végett készítettett. (Ezen utóbbik Repräsentátzió, meg van a' mai Tóldalékban,) — Követte ezeknek fel-olvasását, a' nem-eggyesültt Görög Érsek', és hét Püspökök' Irásának fel-olvasása, mellyben azt kéri ezek a' Rendektől: hadd lehessen nékiek székek és szavok az Első Táblánál, annyival is inkább, mivel

Or-

Ország - Gyűlésre hívó Kir. Levelet (Regálisokat) is kaptak ő Felségétől.

(Említett Irásokat a' nem - egyesültt Görög Érseknek és Püspököknek, az előbenivel együtt, a' melly költ Máj. 21-dikén, el nem múlatjuk meg - küldeni. Most tsak a' neveiket közölhetjük ezen Irások' Bé-adóinak, mellyek is így következnek: *Stratimirovits István*, Károlovitzi Érsek és Metropolita; *Petrovits Péter*, Temesvári Püspök; *Sakabent Joannovits József*, Versetzi Püspök; *Avakumovits Pál*, Aradi Püspök; *Joannovits János*, Bátsi Püspök; *Dimovits Genadius*, Károlyvári Püspök; *Schivkovits Cyrillus*, Pákrátzi Püspök; *Popovits Diénes*, Budai Püspök.)

A' nem - egyesültt Görög Érsek', és Püspökök' Irásoknak fel - olvastatása után, külön vált a' Második Tábla, az Elsőtől; és sok ideig tanátskozott a' maga Palotájában, a' Kir. Feltételeknek ötödik pontjáról. Abban egyezett - meg végre, hogy a' Magyar Nemzet' hitelének (kreditumának) fenn - tartására, szükség: hogy a' melly Magyarok, az ő Felsége' Német Tartományáiban pénzt vesznek fel költsön, avagy portékákat hitelben, 's ez eránt kötelező Irásokat adnak magokról; ha nem tellyesíténdik ígéretjeket a' rendelt időre: az illyeknek mind személyekre, mind vagyonaikra hathatósan szolgáltatathatnak törvényt a' Német Tartományok - béli Törvény - Székek.

Az

Az Ország - Gyűlésének Június' 11-dikei Üléséről vett környülállásos tudósítást nem közölheténk a' múltt alkalmatossággal maga egész valóságában; most tehát ezeket kívántuk még belöle ide iktatni: Mindeneknek előtte fel-olvasta a' Gyűlés előtt Gróf *Szétsényi Ferentz* ö Excell. ja, a' maga *Nápolyi* Követségének Deák nyelven készített gyönyörű ki-fejezésű Elő-adását. Az ehez tartozó Leveléket, mellyek között voltak a' *Nápolyi* Felségeknek, *Ferentz* jó Királyunkhoz, és *Nádor-Ispányunkhoz* útasított Levelaik is, *Nádorispányi Itélő-Mester Somogyi* Úr olvasta. Rakva volt a' roppant Szála Halgatókkal, kiknek belső örömet mutató ábrázatok, és az olvasás közben ö *Nápolyi* Felségek eránt meg-újított szives kívánságaik, elegendő bizonyságai voltak annak, a' mit érzett 's érez *Magyar Ország* az említett kegyes Felségek eránt; és a' Gróf *Szétsényi* ö Excell. ja' Követségéből. — A' Relátzió' végezetével, ö Excell. ja eránt is bőven ki-nyilatkoztatta a' Nemzet, mennyire betsüli, érette tett hív fáradozásait ö Excellentiájának. Fel kelt ezen közben Primás ö Eminentziája, 's egy fontos rövidségű Beszédet tartott, mellyben hathatósan emlékezett a' *Nápolyi* Felségeknek, Nemzünkhez tetézve mutatott Izeretetjéről; 's a' Haza' Küldöttjének, Gróf *Szétsényi* ö Excell. jának igaz Hazafiúi Nagy-Lelkűségéről. Fel-kelt annakutánna Ns *Szathmár Vármegye'* Első Al-Ispánnya *Luby Károly* Kir. Tanácsos Ur is, 's érzékeny szívvel

je-

jelentette, hogy N. Vármegyéjétől útasítása légyen, Gróf *Szétsényi* nagy Hazafiságának meg-hálálására, és az ő Excell. ja által tett Relátziónak nyomtatásban való kibotsátására. Ezen ki-nyilatkoztatást, nagy helybe-hagyással vette a' Gyűlés. Ki is nyomtattatik az említett Relátzió, mind Deák, mind Magyar Nyelven.

Koronás Királynénk F. Mária Therésia, Tro-nusban ülve fogadta Jun. 11-dikén azon számos De-putátziót, melly a' 25 ezer arany honoráriumot aján-lotta bé ő Felségének. Primás ő Em. ja tartotta a' bé ajánló Beszédet, mellyre a' F. Királyné nagy indulattal felelt. A' veress bársonnyal bé fedett skatulyában lévő summa, egy kis asztalra vólt téve. Ezen drága asztalotskát fel fogták az Audientzia után néhány Deputatus Urak az erősebbek közzül, 's bé emelték a' Királyné szobájába.

Ferentz Királyunk' Kötés - Levelének (Diplomájának) Jun. 4 dikén az Ország' egyesült Gyűlésében lett fel-olvasása után, ezt a' szép, és nyomos Deák Beszédet tartotta a' Rendekhez, Ország Biró Gróf *Zichy Károly* ő Kegyel-messége:

Intelleximus e perlecto Diplomate Suam Majestatem Sacratissimam ea, quae nefors in eodem dubii videbantur esse intellectus, ad plenam posuisse claritatem, atque adeo nobis nunc nec id petentibus, proprio animi ductu id clementer contulisse, quod Majoribus nostris, desideriiis quidem suis prosequi, assequi vero nullo unquam tempore licuit. Insigne est hocce Augustissimi Regis Nostri in nos amoris monumentum, sed haud in-
ex-

expectatum; quid enim nobis a Rege polliceri non potuissemus, qui jam ut Haereditarius Princeps maximum Genti Hungariae contra omnes adversarios fuerat praesidium, cui plurimum restabilitam in acceptis referre debemus Regni Constitutionem.

Comprobavit Sua Majestas nunc ipso effectu, quod Nunciis nostris declaraverat, quod iidem Vienna reduces nobis retulerunt, se quippe nullo unquam per nos fiduciae genere vincendum. Quam felix sors charae Patriae nostrae, dum reciproca Regis et Gentis studia de eo solum certant, ut alter alterum in adimplendis praevertat votis, ut nullus in fiduciae, et amoris testimoniis edendis alteri sit secundus.

Profecto corda omnium commota, animos omnium erga tantam optimi Principis in nos benevolentiam intimo gratitudinis sensu perfusos video. — Nonnisi invidus Gloriam Gentis, ignarus eorum, quae pro bonis Regibus magnanima Gens Hungaria, quae pro dilectissimo Patre tenerrimi Filii suscipere parati sunt, existimare poterit, Gentem hanc pro tanto Principe minus ac pro Patre ejus acturam. — Consurgamus itaque, circumfundamus Thronum Ejusdem, adaperiamus Eidem sensa, quae in praecordiis nostris excitavit, declaremus Eidem testatae hujus erga Gentem hanc dilectionis memoriam, nulla aetate ex animis nostris delendam, nos pro tanto Rege non minus ac pro Patre Ejusdem facturos, paratos nos esse, pro tutamine Ejusdem contra ini-

inimicos, pro Gloria Gentis Hungaræ vitam, sanguinem, fortunasque nostras consecrare. Audiatur vox nostra per omnem late Europam, et videant Nationes exterae, Orbis universus, Gentem Hungarum cum Rege suo intimo amoris et fiducia vinculo junctam esse, Regemque nostrum nullum habere certius, nullum firmitus praesidium, quam in Cordibus Hungarorum.

A' Felséges Királyné, így felelt hamarjában, Primás ö Eminentziája' Beszédére, Júniusnak 4-dikén:

„Ich bitte Sie, denen Ständen, und der ganzen Nation in meinem Namen auszudrücken, wie sehr Ich Ihnen erkenntlich bin für alle die Liebe, und Empfindungen, so Sie für den König gezeugt haben. Ich habe diese Nation immer sehr geliebt, und werde Sie ewig lieben, und alles, was Ich zu Ihrer Freude, und Glück bey meinem Gemahl beytragen könne, werde Ich von ganzem Herzen, und mit grösster Freude thun.“

M a g y a r ú l :

„Kérem, nyilatkoztassa ki az én nevemben, a' Rendek, és az egész Nemzet előtt, melly igen köteles vagyok én azon szeretetért, 's érzékenységekért, a' mellyeket mutattak a' Király eránt. Nagyon szerettem én ezt a' Nemzetet mindenkör, 's örökre fogom szeretni; és valamit tsak el-követhetek a' Herjemnél, ennek öröme, és boldogságára: mind azt, tökéletes szívvvel, és igen nagy örömmel fogom tselekedni.“

Szomol-

*Szomolnokról (Szepes - Vármegyéből),
Júniusnak 6-dikán.*

„Májusnak 26-dika' éjtszakáján, tizenegyedfél óraker tűz támadt e' mi Mező-Városunkban, és míg az Őr-álló éfzre vette 's jelt adott vólna, két házat egésszen elborított a' láng. Szerentsére tsendes vólt az idő, és e' vólt az oka, hogy a' tűz nem terjedt; de igen nagy okai vóltak ennek más részről a' Lakosok is, kiknek kezeik által fél óra alatt le-döntettek mind a' két házak, 's ki-oltatott a' tűz. Életemben soha se láttam, hogy olly merézséggel menjen ember a' tűznek, mint a' millyennel ezek másztak seregestől az égő házak' tetejeikre. Ez onnan vagyon, mivel a' mi Lakosaink egésszen hozzá szoktak már a' bányákban a' veszedelemhez; ennek tehát akármelly nemétől se tudnak olztán irtózni. — A' tűz a' sütő házból támadt, mellyben kalátsot sütöttek Pünköstre. Nem maradt a' szegéay házi Gazdának egyebe a' rajta lévő alsó ruhánál, a' mellyben aludt vólt már tsendesen. Kivánván segíteni ezen ügye-fogyotton a' Bánya-Hivatal, azt végezte, hogy mindjárt 27 dikre virradóra Tisz. Plébános *Raffinszky Ferentz* Úr, 's Kir. Tanátsos *Guzmann János*, és Kir. Fisk. *Fritskó József* Urak el-járják a' Bánya - Tiszteket; 28-dikon pedig a' Káplánok a' több Lakosokat, 's alamisnát kéregeffenek a' kárvallott' számára. Ugy is lett, és valami 50 forintra reá ment az öfzve-gyűjtött alamisna. — Májusnak 25 dikén, nagy hó esett itt a' hegyeken.“

Bodrog-

*Bodrog-Keresztúrról (Zemplén Vármegyéből),
Júniusnak 9-dikén.*

„Körülöttünk mind az őszi, mind a' tavaszi vetések kövéren mutatják magokat; úgy hogy ha ezután is olly gyakran érdeklik zsenyés idők, mint érdeklették ekkoráig: meg fognak dűlni az életek, 's velek együtt reménységünk is. — Annyiban hasonlítanak a' mi szőlő - vesszőink a' palma-fákhoz, hogy nagyon nőnek; de bezzeg nagyon különböznek más tekintetben azoktól sok helyeken: mert a' palma-fák tereh alatt szoktak jobban nevedni, de az idevaló szőlő - vesszőknek sok része nints fűrtökkel meg-terhelve, még is olly hirtelen fel-húzalkadott, hogy idő előtt karókhoz kellett kötöztetniük. — Nállunk egy Embert a' bornak bővsége költöztetett el erről a' Világról; más két Embert pedig a' folyó viz' bővsége.“

Erdélyből, két nevezetes gyilkosságot ír egy érdemes Levelezőnk. Az egyik történt Ns Alsó Fejérvármegyében, Girbó nevű faluban, T. Szentpáli Zsigmond Uron, kit is, a' mint vadászaton lett volna az erdőn, agyon vert egy gonosz lelkű Ember, a' ki már fogva vagyon. — A' másik gyilkosság esett Hátzeg' vidékén, Borbátvizen, Itt lakott egy derék özvegy Asszonyosság, Csókáné nevezetű. Ez, fekvő ágyában lövetett keresztül. A' gyanú, ollyan izeméllyre vagyon, hogy ha reá bizonyosodik a' gonosz tselekedet: méltó léfzen belőle rettentő példát csinálni a' Hazában,

(Ezen

(Ezen elő-adás el volt már készítve prés alá, a' midőn egy más tudósítás érkezett hozzánk, még pedig igen hiteles tudósítás; mellyben néhai *Szentpáli Zsigmond* Úrnak meg-ölettetése úgy iratik le, hogy két Nemes Emberek által lövetett légyen meg, a' kikkel együtt ment-ki vadászatra. A' gyilkosok azzal árútták el magokat; hogy el-rejteztek. Az egyik, kézbe került; de a' másik oda volt még, midőn ezen tudósítás iratott.)

Elegyes Tudósítások.

Ezen hónapnak 27-dikére várják vissza *Bétsbe*, ö Felségeket.

Eszterházy Antal ö Hertzegsége, már el-indult egynehány napokkal ez előtt *Frankfurtba*. A' Fia, *H. Eszterházy Miklós*, tegnap ment utánna. Ha Követségét végezéndi *Frankfurtban* ö H. ge: egyenellen megy onnan *Elő-Auszriába*, a' hol 12000 fegyveres Embert vez. vezérlése alá.

(Az *Elő Auszriai* Kormányozó *H. Hohenlöhe* ezen Hónapnak 12-dikén indult *Prágából* a' maga Seregéhez)

Gróf Eszterházy Ferentz ö Excell. ja, már folytatja a' Nagy-Követséget *Nápolyban*, a' hová a' múltt hónapnak 13-dikán indult *Bétsből*.— A' mi *Hírmondónk*, két hetekkel kezdette el ez előtt, ezen derék Hazánkiához való útazását.

Prágánál, ezen hónapnak 13-dikán marsirozott el *Auszriai Belgyiom* felé, egy *Prüsszus* gyalog Regiment, mellynek Tulajdonossa *Gr. Hertzberg*.

A'

A' széleken álló *Frantzia*, és *Spanyol* Seregekről azt írják, hogy öszve - kaptak egymással, 's a' *Frantzia* Seregek bé-rout-ván a' *Spanyol* Földre, egynehány Falukat ki-pufztítottak addig: míg vissza verhettek volna őket a' *Spanyol* Seregek.

Hollandia ki-nyilatkoztatta, mind a' *Bétsi*, mind a' *Berlini* Udvarnak, hogy ő, a' hadakozó Felekre nézve, szoros *Neutralitást* (részre nem - hajlást) fog tartani.

Az *Oroszok*, és *Lengyelek* között nagy ütközet vólt, a' mint írják, Májusnak 29-dikén. Ha vólt: majd meg fogjuk tudni, mitsoda ki - menetellel. Az ezt megelőzőtt apróbb tsatákról, különbözők a' hirek.

A' *Frantzia* Királynak azon Testörzö-Serege, mellyet tulajdon zsóldján tartott a' Király: méltatlannak ítéltetett a' Nemzet-Gyűlése által Máj. 30-dikán, a' Testörzői szolgálatra, 's el - küldetett a' Király mellől. — Ezen Sereg ellen fel-hozott sok vádának summája oda ment ki: hogy Hazafiságtalanságnak (*Incivisme*) lelkétől vezéreltetett az. A' Sereg' Kormányozóját *Brissac* Urat, törvénybe idéztette a' Gyűlés. A' míg más új Testörzö Sereg állíttathatik fel: addig, az úgy nevezett Nemzeti Gárda fogja mind azon szolgálatokat tenni a' Király körül, a' mellyeket tett ez előtt a'

Kir.

Kir. Gárda. — *Párisból*, mind el-takarodik a' rend szerént való Katonaság a' szélekre; 's helyébe, húsz ezer *Nemzeti Gárdistákból* álló Sereg gyűjtetik öszve *Párisba*, az Ország-
nak minden részeiből.

A' Portugálliai Királynénak tsendesedni kezdett elmebéli háborúi, ismét meg újjúltak, még pedig igen veszedelmesen, a' múltt Hónapnak első napjaiban.

A' Török Követ Befzédének, mellyet Jun. 16-án dél után tartott H. Kaunitzhoz, oda ment ki a' veleje: hogy a' Királyi Felség meg érkezésével, eszközölne néki ő Hge Audientziát, a' mellynek végzésével vissza kell néki indulni Konstantinápolba. Bé hozta befzédébe, hogy néki a' Bétsi levegő ég, 's a' sok kies sétáló helyek, és az általa el jártt Fabrikák, és Akadémiák igen nagyon tetteznek. Ki mondhatatlan gyönyörúséget okoznak továbbá néki a' mint mondotta: Béts' Lakosítól, 's a' maga barátságoskodásával ötlet megfizetlő Nemességtől való szerettetés és betsültetés, 's ezeknek jels tulajdonságaik; főképpen pedig, egy oly tökéletes, és nagy tapasztalású Ministernek esmerettsége, a' kinek a' dolgokba való mély bé látása, és éles elméje, oly közönségesen esmértes az Udvaroknál, 's ettől a' Ministertől való betsültetése, 's kedveltetése az ő személlények. — Ditsösségesnek, és nagy hatalmúnak nevezte befzédében a' mi F. Királyunkat: a' maga Tsászájára pedig még ezeken kívül, rettentő nevet is ruházott. — Jobban is szeretjük mi, hogy ne kellyen úgy félni nekünk a' Királyunktól; miní a' Törököknek a' Tsászájoktól.

Tudó.

T u d ó s í t á s .

Mi eddig, előre-való jelentés-vétel nélkül is küldöttük Munkánkat nagy készséggel sok ollyatén érd. Hazafiaknak, a' kik-felől tudtuk, hogy tsak feledékenységből, vagy más nyomos okból múltatták el a' fél éltendő' elein, Munkánknak újjonnan való kívánását, 's azután valamivel későbbben nagy köszönettel meg-küldötték az elő-pénzt: hanem most kén-telenítettünk jelenteni, hogy mivel az ide-való Fő-Posta-Hivatal minden Újságok' expeditzióját maga vette által: erre nézve, méltóztassanak minden érd. Olvasóink, az öt forintokból álló elő-pénzt, az ide való Fő-Posta-Hivatalhoz útasítva, 's a' levél-borítékra Pro M a g y a r H í r m o n d ó nagy betűkkel reá írva, haladék nélkül fel-küldeni; hogy idejében ki-nyom-tattathassanak az Újság-borítékokra való tzimek, vagy ha nyomos okokra nézve, éppen nem lehetne mindjárt fel-küldeni a' pénzt: meg-írni hozzánk, mikor fog az tsalhatatlanul fel-küldetni, hogy mi az illyetén irást addig is, míg a' pénz fel-jőne, meg-mutathassuk a' Postának. A' hozzánk botsátandó Levelekre tsak ezt kell nagy betűkkel írni: Pro Magyar Hírmondó. A' Görög, vagy Kerekes nevet kis betűvel is oda lehet a' Levél' eggyik alsó szegletére írni.

Küldjük azon Emlékeztető arany pénz-nek képét, mellyel *Kolosvári* Professor T. T. *Szathmári Pap Mihály* Úr tiszteltetett-meg a' *Hágai* Tudós Társaság által. — Ezen pénznek bővebb le-írását közlöttük a' *M. Hírmondónak* X árkusában.

(*Fél árkus Tóldalékkal*)

T Ó L D A L É K.

A' Magyar Hírmondónak Június' 22-dik napján 1792-ben költt árkusához.

Ama' nevezetes Nagy Napján Magyar Országnek, úgymint Június' 4-dikén, következő rövid, de nyomos feleletet adott Király ő Felsége, a' Státusoknak és Rendeknek, kik öfzveséggel jelentek meg a' Királyi Palotában, a' Diplomának meg-köszönésére:

„*Charissimi Domini Status! Verba non habeo, quibus solatium meum exprimam: facturus sum id scripto. Nunc vere me beatum sentio, dum me cordibus bonorum Hungarorum circumdatum video.*“

A' mit ezen feleletében ígért ő Felsége, tellyesítette azt más nap, a' Nádor-Ispányhoz küldött gyönyörű Irásában, melly Jun. 11-kén fel-olvastatott az Ország-Gyűlésében, 's így következik:

„*Serenissime! Dum heri Domini Status et Ordines, nunciúm generosae suae declarationis ipsi perlaturi ad me accessissent, dixeram ego: verba mihi deesse, quibus natum inde solatium meum exprimam. Quo id aliqua adminus parte praestare possim, converto me ad Dilectionem Vestram; quam Nobilis ac Libera haec Gens, accedente Regio Consensu suum primum voluit esse*

T t t

Magi-

Magistratum. Sit Dilectio Vestra mihi apud Dominos Status et Ordines sensus interpres: Ambo nos eodem optimo Patre geniti, iisdem innutriti principibus, sensa nostra iutimius norimus. Dicat itaque Dilectio Vestra D. Statibus et Ordinibus multiplex omnino ex hesterna ipsorum declaratione ortum mihi esse solatii genus. Gaudebam eum, quem resolutione mea, quoad Diploma edita propositum mihi habebam scopum, me penitus assecutum fuisse, quippe, ut pro fiducia D. Statuum mihi adeo grata, fiduciam, quam iisdem D. Statibus aequè pergratam futuram animo praeceperam, rependerem: ac, quam parum mea me fefellerit opinio, satis indicavere sereni illi, ad laetitiam teneritudini mixtam compositi vultus, quos circa me conspexi, quive magis, ac ulla id Oratio praestare valeat, ostendere, quale D. Status ex hac benevolentiae meae testificatione acceperint solatium. Atque hoc, quod Gens libera oris habitu explicat, est solatium illud, quod animus meus quaerit, et quod ipsi, tot aliis Regiae Dignitatis curis fesso, pro mercede, et dulci fatigiorum lenimine deservit. Quo, ut tanto securius perfrui possim, putabam Throni splendorem removendam, ut vel inde intelligant D. Status, se non ad Regiae Majestatis Dignitatem, sed ad Amicum Nationis suae studiosissimum accessisse. Gavisus praeterea sum, quod D. Status et Ordines injusto me intelligentes laccessitum Bello, vitam, suasque fortunas sponte offerant, ut me, Domumque meam, id est, se ipsos etiam, nam nunquam ego me.

meam a Gentis Hungaræ sorte separabo, adversus quosvis hostiles insultus tuerentur. Utinam ea mihi obtigisset fortuna! ut alma pace perfrui, et non alia cum D. Statibus inire consilia datum fuisset, quam: quomodo quævis Civium Classes suo, quem Leges tribuere, loco, pacis fructibus, ad quos singuli jus idem habent, sacra item, profligatis quibusvis licentiæ germinibus, libertate perfrui, demum, quomodo mea, Dominorumque Statuum vigilantia, communis hæc Beatitas ad singulos derivari valeat? Sum ego quidem pacis cultor studiosissimus, atque virtutis hujus, quam in dilecto Patre meo omnis Europa venerabatur, et quam Ille cum Regnorum suorum hæreditate ad me transmissam cupivit, sincerus Cultor, sed hanc invitus frangere debeo, dum Gens Gallica, per me nequiquam lacessita, apertum mihi indicit Bellum. Propositum mihi equidem habebam, nullum a Dominis Statibus desiderare succursum: Nam Bellum non ideo modo aversor, quod humano sanguine, qui tamen adeo pretiosus est, et cujus fundendi Nationes adeo parcas esse decet, constet; sed et, quia tantæ cum Bello connexæ sunt Populi calamitates. Nunc, quia vi adactus in arenam descendere debeo, quia video magnanimam hanc Gentem non egere Principis sui sollicitatione, sed, ubi Inimicorum insultibus expositam sentit Regnantis sui Domum, Ejusque Regimini commissas Gentes, eo consiliis, eo opera sua convolare, atque vitam, fortunasque suas, dum Principis, Regnique junctum commodum

dum deprecatur, ad Patriae Aram deponere; non moror, medio Dilectionis Vestrae Dominis Statibus significare, quod ipsorum hesternam declarationem cum sensu intimae gratitudinis suscipiam, atque acceptem. Ipsum vero genus, ac quantitatem subsidii, ad defensivum isthoc Bellum determinandi, praecise eorundem magnanimitati relinquo, persuasum mihi habens, nusquam securitatem publicam tutius, atque in illorum pro hac sollicitudine conquirere, neque ullam meliorem pro desiderandis subsidiis inveniri posse mensuram, ac, quam propria Dominorum Statuum atque Ordinum generositas statuerit.

Illustre hoc, quod heri intellexeram, magnanimitatis Hungariae, atque a priscis jam Ejusdem Gentis exemplis haustum specimen, semper Ego animo meo geram, neque suavem ejusdem recordationem ullae temporum et rerum vicissitudines oblitterabunt. Ipsa Regina, Conjux mea, dum nobiles hos Gentis ignes intelligeret, non poterat ortos inde animi sensus pectore continere, et dum publicam solatii mei partem sumeret, voluit una Sui in Gentem affectus, atque studii sensum publice exprimere, Dilectio Vestra Dominis Statibus atque Ordinibus Nomine tam Meo, quam et Reginae perennem Gratiam atque Benevolentiam Nostram Regiam confirmabit.

Budae, die 5-ta Junii 1792.

Franciscus m. p.

Az

Az *Illyriai* Kántzelláriának el-töröltetése eránt, *Ferentz* Király ö Felségéhez bé-adott Repräsentátziójok a' *Magyar Országi* Státusoknak és Rendeknek:

„Sollicitudinem nostram, quam interventa sub priori Regimine Cancellariae Illyricae institutio excitaverat, in demissa Repraesentatione dd. 5. Martii 1791 sub ultimis adhuc Comitii exarata, cum plena legalium motivorum deductione proposuimus. Angeremur quippe, ne per hoc Status in Statu formetur, ac novum Legibus prorsus ignotum exurgat Dicasterium, quod suam in Regno exerceat activitatem. Magnae memoriae Imperatoria Majestas, et Rex noster, ut justo hoc metu nos liberaret, ope Benigni Rescripti Regii clementer declarare dignabatur, per dicti Illyrici Dicasterii constitutionem legalibus Regni Dicasteriis, et Jurisdictionibus relate ad universa Graecorum non unitorum civilia negotia non modo nihil derogatum iri, quin imo activitatem eorum, quam Leges attribuunt, porro quoque illibate esse conservandam. Vulnus quidem nostrum per hoc emollitum, non tamen plene resanatum esse, statim sensimus, sed ne verbis nostris illud acerbius facere velle videamur, cessimus tempori, et ab eventu eorum, quae secus etiam eventura fore certius praevidebamus, praestolandum esse judicavimus, neque enim aliter fieri posse existimabamus, quam ut Dicasterium tale, quod sufficientibus agendis destituitur, quo consistentiae suae necessitatem persvadere possit, alienis

ne-

negotiis semet immisceat, taliterque praestitutos activitatis suae limites nitatur excedere.

Et revera rem ita evenisse tristi satis experientia edocti sumus, nam si vel ad ea, quae Calendariis Graeci Ritus non unitorum inserta sunt, et quae ipsius etiam Politici Dicasterii provocarunt attentionem, tum ad dispersa sub tempore Cancellariae illius in compluribus Comitatibus incensiva scripta paulisper reflectamus, luculentum praebebunt testimonium, absque manifesta internae quietis convulsione, et legalium Dicasteriorum derogamine existentiam Cancellariae Illyricae vix futuram tolerabilem. Huc pertinent introductae recentius sic dictae (Landes Commissionen) quae negotia Graecorum non unitorum in partibus pertractant, nam prouti constitutioni adversum foret, si una quaecunque Hungarorum pars distinctum pro se haberet Dicasterium, in partibus vero non per legales Regni Jurisdictiones, verum per arbitrarias commissiones regeretur, ita, posteaquam Graeci non uniti Ritus Incolae per Articulum 27. novissimae Diaetae Jure Civitatis donati, consequenter Hungari effecti sunt, absque eo, quin Legibus, et spiritui Constitutionis derogetur, sive neo erectae huic Illyricae Cancellariae, sive Commissionibus subordinari nequeunt.

Atque haec sunt Clementissime Domine, quae nos pro tutamine Constitutionis nostrae pari candore, qua fiducia humillime proponenda esse duximus, dignetur illa clementer suscipere, et pro summo Suo Aequitatis et Justitiae Studio Legalia nostra vota, et desider-

de.

deria adjuvare; erit hoc novum erga Gentem Hungaram Paterni Affectus monumentum; erit arctissimum indissolubilis Fiduciae vinculum. — Habet Majestas Vestra Sacratiss. pulcerrimum Augustae Aviae Suae paternae, et Reginae olim nostrae Clementiss. *Mariae Theresiae* exemplum; quod imitetur; haec enim Illyricam pariter constituendo Deputationem, posteaquam inutilem eandem, et superfluum esse comperit, statim motu proprio abrogavit. — Nec moretur Majestatem Vestram sollicitudo illa, quasi Graeci Ritus non uniti Incolae mutationem hanc cum satisfactione suscepturi non essent, rebus enim illorum longe melius consulatur, si suppressa eorum Cancellaria, in his Belli circumstantiis ipsi etiam Aerario Regio admodum gravi nonnulli eorum lege requisitis qualitatibus instructi, tam ad Cancellariam Hungarico-Aulicam, quam et Locumtenentiale Regium Consilium clementer appliciti fuerint; et ne nostra quoque ex parte deesse videamur, pro casu sublationis attacti Illyrici Dicasterii, Metropolitae, et Episcopis Graeci Ritus non unitis, quos Majestas Vestra Sacratissima ope Benignarum Litterarum Regalium clementer ad Diaetam nostram evocare dignabatur, votum daturi, ac una concernentem Regnicolarem Deputationem eo inviaturi sumus, ut circa qualitatem voti, et sessionum condignam habeat reflexionem. Secus enim jure timere debemus, ne incommoda, quae ob Illyricae Cancellariae consistentiam in administratione Publici occurrunt, in ipso etiam Legislativo Corpore ubertim semet exerant.

la

In reliquo, altissimis Gratiis, et Clementiæ Regiæ devoti homagiali cum submissione manemus Majestatis Vestrae Sacratissimæ Humillimi Capellani, et Servi, perpetuoque Fideles Subditi SS. et OO. Regni Hungariæ, et Partium adnexarum Diaetaliter congregati.

El-adó Serfözö Ház Esztergomban.

Ezen folyó 1792-dik elztendőben, a' jövő *September* Hónapnak második napján délutánni két órakor, dob-szós kotyavetyére fog botsáttatni Nemes Szabad Királyi Esztergom Városának Serfözö-háza, 's a' többet ígérőnek el fog örökös árron adattatni. Ezen Serfözö-Ház kemény matériálékból épült, a' Ser, és pálinka főzéshez megkivántató minden szükséges készületek fel találtatnak benne. All az egész / épület hat lakó szobákból, két konyhákból, ser és pálinka főző helyekből, elégséges pintzék-ből, tágas istállokból, és szinekből. Eggy házi Kert, két Ház-hely után való szántó földek, 's rétek, és eggy szürüs (szérüs) kert, is járúlnak hozzája. Azt előre szükség tudni a' veyőnek, hogy mivel a' Ser-főzés-re való Királyi Justól meg nem foszthatja magát a' Város: tehát a' ki meg-fogja venni a' Serfözö-Házat: elztendőnként köteles lészén illendő különös adót fizetni a' serfözésért. A' kinek illy fel tétellel kedve fog lenni az ide való Serfözö-Háznak meg-vételéhez: jelentse magát a' fenn említett elztendőben, 's napon ezen szabad Királyi Város Magistratusánál.

Ki-adattatott Városi Fő Notárius
Závody István által.